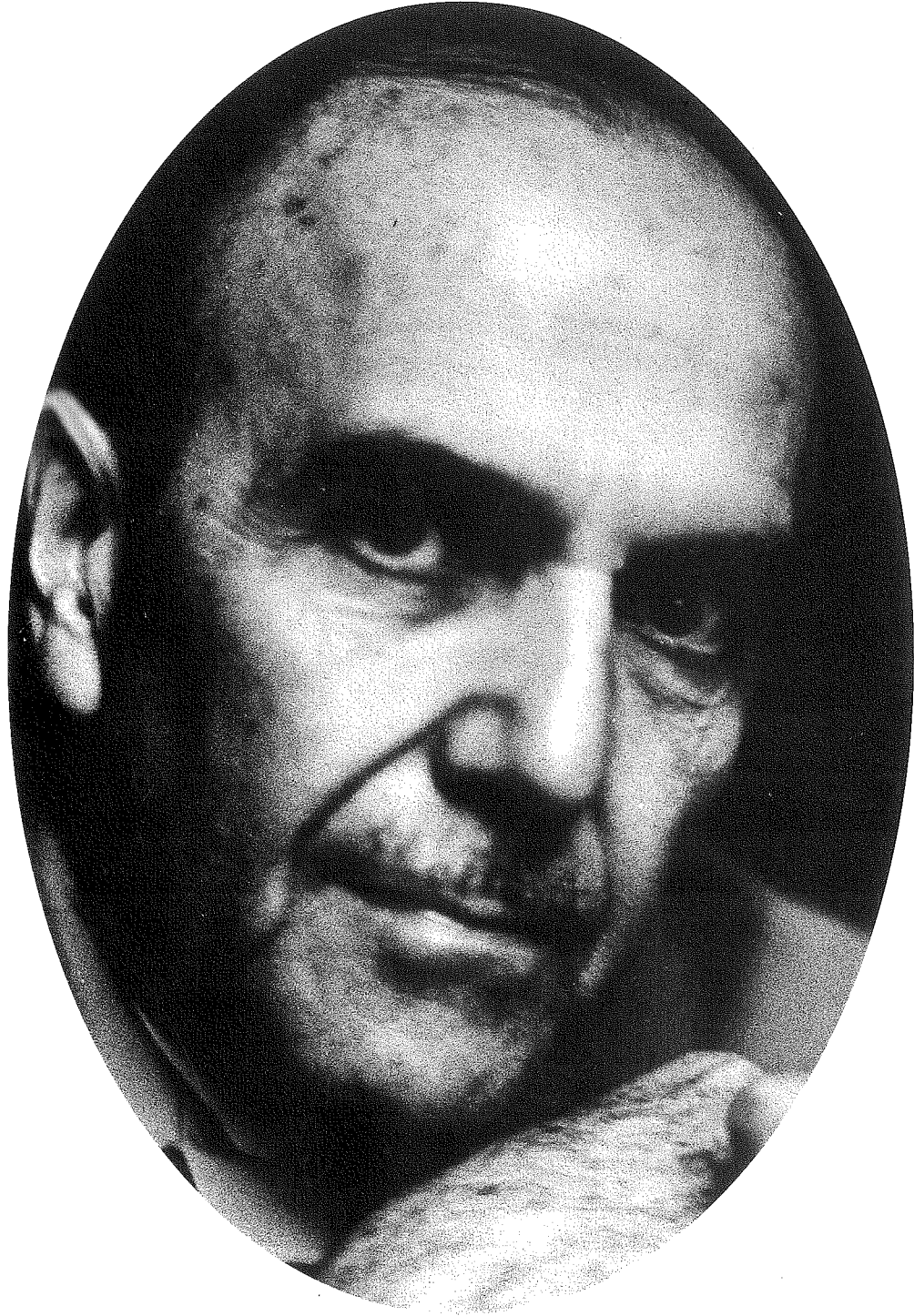

PEMAL REŞİT REY İÇİN

SUNUŞ/Arda Aydoğan	5
CEMAL REŞİT REY'İN HAYATI	7
CEMAL REŞİT REY'İN MARŞLARI	9
Himaye-i Etfalin Çocuk Marşı	10
Cumhuriyet'in Onuncu Yıl Marşı	13
Denizciler Marşı	17
Yedek Subay Marşı	22
Atatürk'ün Yüzüncü Yıl Marşı	26

Kültür ve sanatın, çağdaşlığa giden yolda en önemli unsur olması bizi sanatçılarımızın ve sanatın korunup, yüceltilmesi gereğine götürüyor. Cemal Reşit Rey Konser Salonu'nun bu ilke doğrultusunda Türk Sanat Hayatında önemli bir kilometre taşı olduğuna inanıyorum.

Çok sesli Türk müzik yaşamının gelişmesi öncelikle bestecilerine sahip çıkılarak gerçekleştirilebilir. Eserlerin gelecek nesillere ulaştırılması, yorumlanması ve korunması için bu eserlerin basılıp çoğaltılması gereklidir.

Ülkemizin önemli bir sanat kurumu olan Cemal Reşit Rey Konser Salonu, bu sorumluluk inancıyla Türk bestecilerinin eserlerinin basımını gerçekleştirerek Türk sanat hayatına kalıcı bir hizmet sunmayı hedeflemektedir. Bu amaç doğrultusunda ilk olarak değerli müzik adamımız, kompozitör, orkestra şefi, piyanist, eğitimci Cemal Reşit Rey anısına Marşlarını bir kitap altında topladık. Bu eseri düzenleyen Aydın Karlıbel'i yürekten kutluyor ve teşekkürlerimi sunuyorum.

ARDA AYDOĞAN

Genel Sanat Yönetmeni

CEMAL REŞİT REY

(Kudüs, 1904-İstanbul, 1985)

Çoksesli müziğimizin öncülerinden olan Cemal Reşit Rey, Türk Beşleri olarak anılan grubun bir üyesidir. Besteciliği kadar eğitimci, piyano pedagogu, piyanist, orkestra yöneticisi ve İstanbul Şehir Orkestrası'nın kurucusu olarak Türk müzik tarihine geçmiştir.

Babası, Servet-i Fünun Dergisi'nde H. Nazım takma adıyla yazan, Edebiyat-ı Cedit'e'nin tanınmış bir yazarı, Ahmed Reşit Bey'dir. Kudüs'de mutasarrıflık görevindeyken 25 Eylül 1904 tarihinde Cemal Reşit dünyaya gelmiştir. Çok küçük yaşta ağız mızıkasıyla şarkılar çalmaya başlamış, ilk piyano derslerini annesinden almış ve sekiz yaşında bir vals bestelemiştir. İlköğrenime İstanbul'da Galatasaray Lisesi'nde başlamış ancak, Kâmil Paşa kabinesinde dahiliye nazırı olan babası, Babıali olayından sonra, 1913'de ailesini toplayarak Paris'e yerleşince, orta öğrenimine Lycée Buffon'da devam etmiştir. Bu arada Paris Konservatuarı Müdürü Gabriel Fauré'nin aracılığı ile piyanist Marguerite Long'un öğrencisi olmuş, müzik eğitimini de geliştirme fırsatını bulmuştur.

Birinci Dünya Savaşı'nın başlamasıyla, annesi ile birlikte İsviçre'ye giderek, Cenevre'de St. Antoine Koleji'nde ve Cenevre Konservatuarı'nda eğitimini sürdürmüştür. 1920'de Paris'e dönerek yine Marguerite Long'un piyano kurslarına katılmış, Raul Laparra'dan bestecilik (kompozisyon) dersleri almış; ayrıca Gabriel Fauré ile "Müzik Estetiği" ve Henri Delfosse ile "Orkestra Şefliği" çalışmıştır.

Cemal Reşit Rey'in Türk kültürüne hizmeti 1923 Cumhuriyet'in kurulmasıyla başlar. O zamanki adıyla Dar-ül Elhan'da (sonradan İstanbul Belediye Konservatuarı) kompozisyon ve piyano dersleri vermek üzere yurda dönen sanatçı, 1926 yılında burada bir de koro kurmuştur. Fesli beyler ve çarşafli hanımlardan oluşan koro konserlerine Cemal Reşit Rey de piyano ile eşlik etmiştir.

İstanbul Şehir Orkestrası'nın ilk çekirdeği olan "Yaylı Sazlar Grubu" 1934'te Cemal Reşit tarafından kurulmuştur. 1945-46 yıllarında konservatuvarın ileri sınıflarından üfleme çalgı öğrencilerinin de katılmasıyla "senfonik orkestra" özelliğine sahip olan topluluk, 1968 yılına kadar kurucusu Cemal Reşit'in yönetiminde her hafta, düzenli konserler vermiştir.

1938 yılında yeni kurulan Ankara Radyosu'na çağrılan Cemal Reşit, 1940'a dek Batı Müziği Yayınları Şefi olarak görev yapmıştır. 1940'da İstanbul'a dönerek öğretmenliğini, piyanistliğini ve orkestra şefliğini sürdürmüştür. Uzun yıllar İstanbul Radyosu'nda hazırladığı "Piyano Dünyasında Gezintiler" başlıklı programlarıyla pek çok yeni yapıtı açıklamalı olarak seslendirmiştir.

Cemal Reşit'in kültür yaşamımıza en önemli katkılarından birisi de İstanbul'da Filarmoni Derneği'nin kuruluşuna önyak olmasıdır. Bu dernek aracılığı ile ülkemize dünyanın

nın en ünlü şefleri ve solistleri gelmiş, gerek orkestra üyelerinin, gerekse müzik dinleyicisinin görgü ve eğitimi açısından büyük yararlar sağlanmıştır. Cemal Reşit dünyanın önemli sanat merkezlerinde 1949'dan 1960'a dek konserler yönetmiştir.

Cemal Reşit Rey, bestecilik sürecini dört ayrı dönemde ele alabileceğimizi belirtmiştir. 1919'dan 1926'ya dek yazdığı Fransızca başlıklı şarkılar, öğrencilik yıllarının bir uzantısıdır. Besteci, 1926'da bestelediği ve ilk kez Türk halk motiflerini kullandığı Oniki Anadolu Türküsü ile birinci dönem çalışmalarının başladığını söylemiştir. Halk türküleri ve oyun havalarını armonize ederek ilk çok seslilik örneklerini sunmuştur. 1931'den sonra ortaya çıkan yapıtları içerik olarak daha gizemsel ve teknik olarak izlenimci bir görünüm taşır. Enstantaneler, bu döneme en iyi örnektir.

Aynı yıllar, besteciye, ağabeyi Ekrem Reşit ile birlikte operetler yazarken buluruz. Hafif ve alımlı ezgileriyle halkı çok sesliliğe alıştırmayı öngören bu operetler yıllarca ilgi toplamıştır.

1950'den sonra Cemal Reşit, "kendi fantezi dünyası içinde" çalışmalar yaptığını belirtmiştir. Makamsal Türk Müziği, tasavvuf felsefesi, ölüm fikrinin işlendiği senfonik şiirleri, ilahilerden ve büyük orkestra olanaklarından yararlandığı yapıtları bu döneme rastlar: Çağrılış, Fatih senfonisi gibi.

Teknik açıdan, Cemal Reşit Rey'in yapıtlarının tümü modal yapı, belli bir tona bağlı armoni dokusu ve melodik çizgiye büyük önem veren bir kurgu içinde yazılmıştır.

1982 yılında "Devlet Sanatçısı" ünvanı alan besteci 5 Ekim 1985 tarihindeki, ölümüne dek İstanbul Mimar Sinan Üniversitesi'ne bağlı Devlet Konservatuvarı'nda kompozisyon öğretmenliği yapmıştır.

Eserlerinin yayın hakkı mirasçılara aittir.

C E M A L R E Ş İ T R E Y ' İ N M A R Ş L A R I

Himaye-i Etfalin Çocuk Marşı (Şan ve Piyano)

Cumhuriyetin Onuncu Yıl Marşı (Şan ve Piyano, İki Piyano, Senfonik Orkestra, Bando)

Denizciler Marşı (Şan ve Piyano, Bando) (1935)

Yedek Subay Marşı (Şan ve Piyano, Bando) (1940)

Atatürk'ün 100'üncü Yıl Marşı (Şan ve Piyano, Bando)

Himaye-i Etfalin (Çocukları Koruma) Marşı

Şiir : Aka GÜNDÜZ

Türk çocukları! Türk çocukları!
Gözler ileri, başlar yukarı
Yarınki hayat, yurt ufukları
Herşey sizindir Türk çocukları!

Çocuklar aziz, vatan malıdır
Ulu ağacın birer dalıdır
Yardım görmeli, bakılmalıdır
Özü ateşli Türk çocukları

Çocuktur hakkı, tarihi yapan
Hakkına tapar, çocuğa tapan
Ey kalbi çarpan! secdeye kapan!
Geçiyor büyük Türk çocukları !

Yardımsız çocuk cansız melektir
Bakımlı çocuk demir bilektir
Çocuk sevgisi türke dilektir
Yaşasın büyük Türk çocukları!

Himayei Etfalin Çocuk Marşı

Aka Gündüz
Cemal Reşit

The musical score is written in 2/4 time and G major. It consists of three systems of music. The first system (measures 1-6) features a vocal line starting with a forte (ff) dynamic and a piano accompaniment. The lyrics are 'Türk çö-cuk-la-ru - Türk çö-cuk-la-ru - göz-ler-'. The second system (measures 7-12) continues the vocal line with lyrics 'i-le-ri baş-lar yu-ka-ru Ya-rın-ki ha-yat yurt u-fuk-'. The piano accompaniment includes a 'ff sempre' marking. The third system (measures 13-18) concludes the piece with lyrics 'la-ru Her şey si-zin-dir Türk çö-cuk-la-ru Coda'. The piano accompaniment features a 'ff D.C.' marking and ends with a 'Coda' sign.

Çocuk - lar a - ziz va - tan ma - li - dir ... (v.s.)

Çocuk - tur hak - kı ... (v.s.)

REVİZYON NOTU: İkinci ve üçüncü kıt'aların başını prosodi gereği yukarıdaki şekilde ritmi değiştirerek söylemek doğru olacaktır.

Aydin Karlibel

CUMHURİYETİN 10'UNCU YIL MARŞI

Şiir : Behçet Kemal ÇAĞLAR Faruk Nafiz ÇAMLİBEL

Çıktık açık alınla on yılda her savaştan
On yılda onbeş milyon genç yarattık her yaştan
Başta bütün dünyanın saydığı başkumandan
Demir ağlarla ördük anayurdu dört baştan

Bir hızda kötülüğü geriliği boğarız
Karanlığın üstüne güneş gibi doğarız
Türkün bütün başlardan üstün olan başlarız
Tarihten önce vardık tarihten sonra varız

Çizerek kanımızla öz yurdun haritasını
Dindirdik memleketin yıllardır süren yasını
Bütünledik her yönden istiklal kavgasını
Bütün dünya öğrendi Türklüğü saymasını

Örnektir milletlere açtığımız yeni iz
İmtiyazsız, sınıfsız kaynaşmış bir kütleyiz
Uyduk görüşte bilgi, gidişte ülküye biz
Tersine dönse dünya yolumuzdan dönmeyiz.

(Dört satırda bir:)

Türkün Cumhuriyetin göğsümüz tunç siperi
Türk'e durmak yaraşmaz, Türk önde Türk ileri !

Maestoso (♩=96)

Cumhuriyetin Onuncu Yıl Marşı

Behçet Kemal / Faruk Nafiz

Cemal Reşit

1 Çık- tık a- cık a- lın- la
2: Bir hız- da kö- tü- lü- ğü

1 Svabassa

7 on yıl- da her sa- vaş- tan on yıl- da on
ye- ri- li- ği bo- ğa- rız, ka- ran- li- ğin

7

13 beş mil-yon genç ya- rat- tık her yaş- tan -
üs- tü- ne gü- neş gi- bi do- ğa- rız -

13

19 Baş- ta bü- tün diin- ya- nın say- dı- ğı baş
Tür- küz bü- tü baş- lar- dan üs- tün o- lan

19 Svabassa

25 ku- man dan De- mir ağ- lar la ör- dük a- na
baş- la- rız Ta- rihten ön- ce var- dık ta- rihten

25

Nakarat

31 -yur- du dört baş- tan - } Tür- küz,
-ten son- ra va- rız -

31

37 Cum-hu - ri-y-tin göğ - sü - müz - tunc, si - pe - ri

43 Tür - ke dur - mak ya - raş - maz , türk ön - de , türk

49 i - le - ri - ri

1. 2.

D.C.

ff

(Bütün "röpriz" ler mecburidir)

DENİZCİLER MARŞI (1935)

Şiir : Hüseyin Suat YALÇIN

Ey Deniz! mavi Deniz!
Tuzlu Deniz, buzlu Deniz
Gezdiler tekne kürek sende
Bizim cedlerimiz.

Atatürk'ün eli altında
Bugün hepimiz
Yükselen dalgaların
Canlı misali gibiyiz

Köpür, Ey mavi Deniz!
Dalgalan, Ey buzlu Deniz!
İsteriz coşkun olan
Taşkın olan alemi biz.

Denizciler Marşı
(1935)

Hüseyin Suat Yalçın
Cemal Reşit Rey

Alla marcia (♩.=104)

1

f

Ey De-niz!

5

ma - vi De-niz tuz - lu De-niz

9

buz - lu De-niz. Gez - di-ler tek-ne kü-

13

-rek sen - de bi - zim cad - le - ri -

17

-miz A - ta - türk' ün

21

e - li al - tın - da bu - gün biz he - pi -

25 -miz Yük- se- len dal- ga- la-

29 -rın can- lu mi- sa- li gi- bi-

33 -yiz Kö- pür ey

37 ma- vi de- niz dal- ga- lan ey

41 buz- lu de- niz is- te riz coş- kun o-

45 -lan taş- kın o- lan â- le- mi

49 biz Kö- -le- mi biz

YEDEK SUBAY MARŞI (1940)

Şiir : Abdülkadir KARAHAN

Türk Ordusu yenilmez
Mertlik denemesinde
Her eri bir yıldırım
Düşmanın tepesinde

Yurdu Cumhuriyeti
Korumaktır azmimiz
Coşar istiklal aşkı
Gür sesinde

Türklüğün öz cevheri
Taşar temiz kanından
Yedek Subay ölür de dönmez
Er meydanından.

Yedek Subay Marşı (1940)

Abdülkadir Karahan
Cemal Reşit

(♩=112)

f

Türk Or-du-su ye-nil-mez

ff

Ped. * *Ped.* * *Ped.* * (sim.)

7 mert-lik de-ne-me-sin de Her e-ri bir

13 yıl-di-rim düş-ma-nın te-pe-sin-de

19 Yur-du Cum-hu - ri - ye - ti ko - ru - mak - tır

25 az - mi - miZ co - şar is - tik - lâl aş - kı

31 gür - se - sin - de ! (4) 3 türk - lü - gün öz

37 cev - he - ri ta - şar te - miZ ka - nın - dan

43 Ye - dek Su - bay ö - lür de dön - mez er mey - da - nın

49 - dan ! - dan !

ATATÜRK'ÜN 100'ÜNCÜ YIL MARŞI

Şiir : Bekir Sıtkı ERDOĞAN

Kardeşliğe, dostluğa bağlıdır,
Kemal Atatürk
İnsanlığa mutlu bir çağdır
Kemal Atatürk.

Türk Ulusu senindir,
Senin bu şeref, bu şan
Tam yüz yaşına erdi
Bugün ölümsüz Ata'n

Sarsın bu mutlu müjde
Her ufku her ülkeyi
Duysun kıvancımızı
Baştanbaşa tüm cihan!

Kocatepe söylesin
Kimdi o dimdik duran
Gölgesi ön Asya'dan
Tüm Avrupa'ya vuran

Kimdi bir avuç külden
Efsaneler yaratıp,
Bir böyle cumhuriyet
Bir böyle devlet kuran

O bir azim, bugünden
Yarına yarıştı O!
O bir ufuk, amaçtan
Yarına yarıştı O!

O bir deha ki
Akla yörünge her devrimi
Aşıldı Yurtta Barış,
Cihanda Barıştı O!

Atatürk'ün 100 ncü Yıl Marşı

Bekir Sıtkı Erdoğan
Cemal Reşit Rey

Marziale (♩=120)

1

8.

4

7

Kar-deş-li-ğe , dost-lu-ğa ba-ğ-dur Ke-mal A-ta-

- türk in-san-lı-ğa mut-lu bir çağ-dur Ke-

Piyano ile ilk seslendiriliş: 22.1.1981

A.K.M Konser Salonu
C.R.Rey Özel Programı'nda
Piano: Aydın Karlıbel

10 -mâl A - ta - türk Ke - mâl A - ta

13 - türk Ke - mâl A - ta - türk -

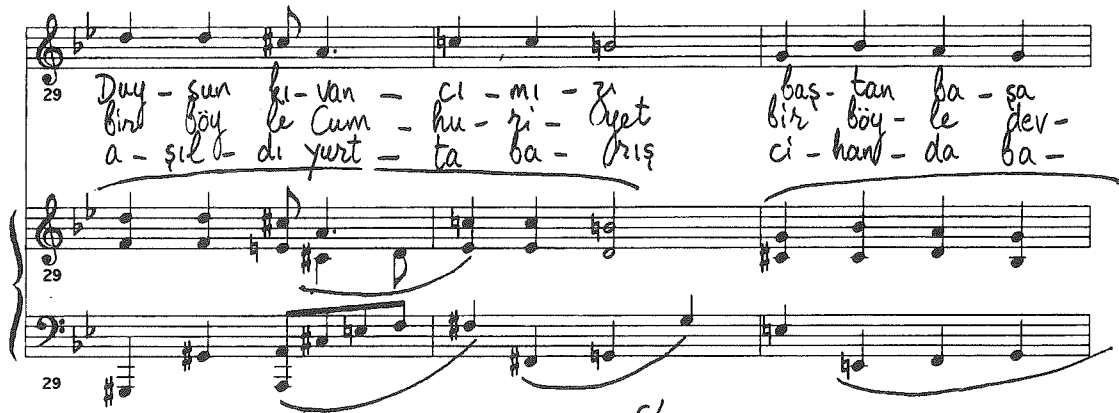
16
1. Türk u - lu - su se - nin dir
2. Ko - ca - te - pe söy - le - sin
3. O bir a - zim; bu gün - den

19 se - nin bu se - rel, bu san Tam yüz ya - şı - na er - di
kim - di o dim - dik du - ran göl - ge - si ön - As - ya - dan
ya - ri - na va - rış - tur O! O bir u - fuk; a - mac - tan

23 bu - gün ö - lüm - süz A - ta'n Sar - sin bu mut -
tüm Av - ru - pa - ya yu - ran Kim - di bir a -
ül - kü - ye va - rıs - tur O! O bir de - ha

26 - lu müj - de her uf - ku, her ül - ke - yi
- vuc küll - den ef - sd - ne - ler ya - ra - tıp
ki ak - la göt - rün - ge her dev - ri - mi

29 Duy - sun ki - van - ci - mi - zi baş - tan ba - sa
Bir böy le Cum - hu - ri - yet bir böy - le dev -
a - şıl - di yurt - ta ba - rış ci - han - da ba -

S.
Dal Segno Coda un poco rit...

32 tüm ci - han!
- let ku - ran!
- riş - tir O!

Computer printing ve revizyon: Aydın Karlıbel